

*Шевчук Любов Теодорівна,
доктор економічних наук, професор,
Тернопільський інститут соціальних
та інформаційних технологій, Тернопіль*

ЗБИТКИ ВІД ТЕРОРИСТИЧНИХ АТАК У СФЕРІ ТУРИЗМУ

На зламі XX і XXI століть розвиток туризму набув нечуваних масштабів. Але ця сфера час від часу зазнає величезних збитків, що пов'язане з тероризмом, який підсилюється негативною реакцією населення на нього, причому переважно з боку країн третього світу. Підставою для такої реакції є брутальне втручання як різноманітних туристичних структур, так і самих туристів в життєдіяльність місцевого населення, зневажливе відношення до культури і традицій останнього. У результаті формуються реакції-протидії. Достатньо згадати хвилі протесту проти масового туризму на Гавайях, підставою для яких стали наслідки, викликані розвитком туризму, а саме: проституція, зокрема дитяча проституція, злочини, дисонансне відношення до культурних цінностей, екологічні руйнації. Наголосимо, що ці протести особливо яскраво виражалися на тлі протистояння релігійних цінностей, що змусило світову спільноту, зокрема міжнародні організації розробити ряд заходів, спрямованих на забезпечення безпеки туристів у різних країнах світу.

Найбільш небезпечним є втручання у релігійні справи, традиції та вірування. Тоді помста терористів є особливо жорстокою.

Дуже часто прості громадяни різних країн, які стають туристами, нехтують своєю безпекою. Так, у 2012 році війна в Сирії перетворилася на атракціон для туристів: ізраїльські туристи масово стікалися до кордону з Сирією, щоб побачити війну. Вони з біноклями приїжджали на Голанські висоти, щоб своїми очима подивитися на бойові дії в сусідній Сирії, зокрема на вибухи під час обстрілу околиць Дамаску [1]. Часом туристи часто гинуть випадково. Так, у вересні 2015 року у Єгипті силовики переплутали мексиканських туристів з терористами і застрелили 12 осіб. Це сталося тому, що туристична група з Мексики перебувала в забороненій зоні без відповідного дозволу [2].

Туристи наражаються на небезпеку і в інших ситуаціях, коли поводяться легковажно, зокрема, коли заходять в святині інших віросповідань і не знають, як себе там поводити, зневажаючи тим самим іншу культуру. В результаті цього вони стають жертвами викрадення, насилля, домагань.

Безумовно, теракти є серйозним негативним фактором розвитку туризму. Так, у Тунісі після терактів у 2015 році закрилася половина готелів. Згідно з даними ЗМІ, французькі готелі втратили у 2015 році понад 270 мільйонів євро через теракти. Відомо, що Франція є найбільш відвідуваною країною світу. У 2014 р. лише Париж відвідали понад 32 мільйони туристів. Але, після терактів у листопаді 2015 року, у яких загинули 130 осіб, потік туристів зменшився [3].

Разом з тим, розвиток туризму зупинити неможливо. Світова туристична організація Організації Об'єднаних націй прогнозує до 2020 р. щорічне зростання туристичних витрат, які, врешті-решт, становитимуть 2 трлн дол. (тобто, 5 млрд. на день) та зростання кількості іноземних туристів до 1,5 млрд. осіб. Близький Схід отримає пальму першості в потоках туристів, переважно завдяки величезним природним, історичним і культурним ресурсам, які приваблюють туристів з усієї земної кулі. У доповіді, опублікованій журналом Global Futures, підраховано, що кількість туристів у регіоні буде більшою, ніж 150 мільйонів осіб у 2020 р. (для порівняння: 61 млн. у 2009 р.) [4].

Забезпечити безпеку такої кількості туристів буде непросто. Але без розв'язання такого завдання подальший розвиток туризму через фінансові збитки і соціальні та екологічні втрати просто неможливий. На цьому наголошують дослідники з різних країн світу.

На нашу думку, всі туристичні фірми, які надають туристичні послуги, при відправці туристів у подорож повинні видавати їм пам'ятки з вимогами і рекомендаціями щодо поведінки у відвідуваних місцях. Туристи повинні усвідомлювати, що від їх ставлення до місцевого населення, правдивого відображення історичного розвитку його країни залежить безпека туристів, а в кінцевому результаті і прибутковість туристичної сфери.

Туристичні та антитерористичні організації всіх рівні повинні діяти злагоджено, інтенсивно співпрацюючи з науково-дослідними установами і організаціями. Потрібні серйозні і глибокі наукові дослідження туризму у контексті тероризму з метою запобігання поширення останнього. Тільки спільні зусилля населення, різних організацій, у тому числі громадських можуть сприяти забезпеченню безпеки туристичної діяльності в умовах стрімкого розвитку сучасного світу.

Перелік використаних джерел:

1. Війна в Сирії перетворилася на атракціон для туристів / Новини: Ізраїль, 25 липня 2012 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://tsn.ua/svit/viyna-v-siriyi-peretvorilasya-na-atrakcion-dlya-izrayiltyan.html>.
2. У Єгипті силовики переплутали мексиканських туристів з терористами і застрелили 12 осіб / Новини: 14 вересня 2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.newsru.ua/world/14sep2015/zastrelili.html>.
3. У Парижі закрили для відвідувачів Лувр та Ейфелеву вежу / Новини: 11 листопада 2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dw.com/uk/>.
4. Kereselidze D. A Perspective on Tourism in the BSEC Countries. – March, 2013. – 40 p.